

Izbaja vsak dan razen nedelj in praznikov.
Issued daily except Sundays and Holidays.

PROSVETA

Uredniški in upravnški prostori:
2657 S. Lawndale Ave.
Office of Publication:
2657 South Lawndale Ave.
Telephone, Rockwell 4904

LETO—YEAR XXIII. Cena lista je \$2.00. Chicago, Ill., četrtek, 17. julija (July 17), 1930. Subscription \$6.00 Yearly. STEV.—NUMBER 166

S pota druge skupine izletnikov SNPJ

Prijetno potovanje do New Yorka. Prve neprilike na parniku. Potniki niso zadovoljni s kabinami. Krasna vožnja na morju. Prihod v Plymouth in ločitev

Poroča Frank Aleš.

Plymouth, Anglija, 4. jul. — Vem, da se članstvo jednote zanima za naše potovanje iz Amerike v Jugoslavijo in že težko pričakuje poročila. Ko smo se v petek zjutraj, 27. junija, poslovili od prijateljev in znancev v Chicagu, je kajpada izteklo nekaj solz. Prva neprilika nas je čakala tu, kajti zamudili so se potniki iz Milwaukeeja in niso prišli pravočasno na železniško postajo. Stvar sem takoj javil zastopniku Michigan Central železnice naker je ta naročil vlakovodju, naj zadrži odhod vlaka toliko časa, da pridejo zaostali potniki, ki so kmalu dospeli in vlak je potegnil s postaje s 7-minutno zamudo.

Ko smo dospeli v Detroit, se nam je pridružil še 8 potnikov in naša skupina je narasla na 34. Da je bilo več živahnosti, smo zapeli par pesmi, ko smo se vozili po kanadskih ravninah, ki se ponašajo z lepim obdelanim poljem.

Zvečer ob 7:30 smo prišli v Niagara Falls, N. Y., kjer nas je sprejel zastopnik Michigan Central železnice, ki nam je pobrajal vozne listke in popravil, kar je bilo pomankljivega, da smo tako lahko brezskrbno potovali dalje do New Yorka. Ugotovili je namreč, da so imeli trije potniki vozne listke samo do Niagara Fallsa. Kupili so listke do New Yorka in stvar je bila urejena.

V Buffalu se nam je pridružil še šest izletnikov. Skupina je sedaj štela 40 potnikov. Vlak je drvel proti Albanyju z brzino 60 milj na uro. Vozili smo se ponoco. Bilo je jako hladno. V mesto smo dospeli ob 6. zjutraj.

Ko sem izvedel, da bomo morali čakati v Albanyju 40 minut, sem to sporočil potnikom, naker so zapustili železniški voz in se podali v restavracije. Po preteku pol ure so se vrnili ter se razpostavili na peronu, da je zastopnik Cunard družbe lahko snemal filmske slike. Potem smo se spet vsedli na vlak, ki nas je odpeljal proti New Yorku. Med potjo smo opazovali lepe kraje ob reki Hudson in gorvje. Potniki so bili dobre volje in ob 11:30 dopoldne smo dospeli v New York, kjer se je končala naša vožnja po železnici, ki je potekla brez vsakih nezgod in neprilik. V New Yorku je čakal na nas zastopnik železniške družbe, ki nam je preskrbel deset taksijev, s katerimi smo se odpeljali na parnik.

V pristanišču smo uredili vse formalnosti in ob 1. popoldne smo se ukrcali na parnik. In tu se je pričel žalosten del našega potovanja. Pokazale so se pomankljivosti, ki bi se z dobro voljo potnikov lahko odpravile. Ali te ni bilo. Petim izletnikom niso ugovarjali kabine. Rekli so, da so prevročje in zahtevali so, da se jih premesti v druge. Imel sem polne roke dela, ko sem letal od enega uradnika do drugega. Urediti se ni dalo nič, vse je bilo zmešano. Tolažili in obljubovali so nam, da bodo ustregli nezadovoljnem, ako le bodo mogli. Nek potnik je prosil, naj ga premestijo v drugi razred. Bil je gentleman. Anton Jurca je odstopil svojo kabino in jo dal enemu izmed nezadovoljnejšev. Ostala sta mi še dva potnika, ki nista bila zadovoljna; drugi dan sta dobila boljše kabino.

Vožnja po morju je bila zelo lepa. Na parniku je bilo vse

Minister v Avstraliji obdolžen korupcije

Je takoj resigniral in zahteva, da ga vlada formalno obtoži in posadi na zatožni klopi. Obdolžen be proti njemu plod premišljene zarote

Sydney, Avstralija. — Ernest G. Theodore, zakladniški tajnik v avstralski delavski vladi je potem, ko se ga je obdolžilo, da je sprejel podkupnino od neke rudniške firme, ki je prodala svoj rudnik vladi, takoj resigniral ter pozval vlado, naj ga formalno obtoži in ga posadi na zatožni klopi, da bo mogel zavrniti krivično obdolžitev in oprati svoje ime. V obdolžitvi, ki je delo njegovih političnih nasprotnikov, se navaja, da je Theodore odkofoval državo za \$5,000,000. Odstopivši delavski minister izjavlja, da je obdolžen brez fakične podlage in u-mazano delo njegovih zagrizenih sovražnikov, ki mu skušajo izkopati političen grob.

„Vse obdolžbe proti meni so krivične in temelje na lažni evidenci,“ je izjavil Theodore. „Polovico svojega življenja sem preživel v javnih službah in moje roke so bile vedno čiste. Moja resignacija ne pomeni, da je v obdolžbah kaj resnice in jaz zahtevam, da vlada naperi proti meni kriminalno obtožbo, da vidimo, na kateri strani je pravica.“

Theodore je eden izmed najprijubljenejših delavskih voditeljev v Avstraliji. On je bivši rudar in delati je začel, ko mu je bilo dvanajset let. L. 1909 ko je bil 25 let star, je bil izvoljen v parlament države Queensland in po desetih letih nepretrganega službovanja je postal državni premijer. L. 1927 je prišel v zvezni parlament in postal pomozni voditelj delavske stranke v Avstraliji.

Zadržanje delavske stranke zadnjih let je bilo podvrženo ostri kritiki unijskih krogov, ki jo obdolžujejo, da zanemara delavske interese in favorizira gotove kapitalistične interese. Posledica te kritike je padanje prestiža delavske stranke v več državah, kjer so bile delavske vlade poražene.

Stavka filmskih operatorjev v Minneapolisu

Minneapolis, Minn. — Ker lastniki kinogledališč zahtevajo, da filmski operatorji pristanejo na nižje plače ali pa na dvojnoro delo, so se operatorji, ki trdijo, da delo pri aparatih za zvočne filme zahteva dva moža, odločili za stavko. Stavka je izbruhnila v vseh lokalnih gledaliških in izjemo RKO in Publix verižnih gledališč, ki niso prizadeta v tem sporu in verjetno je, da se bo stavka razširila tudi na St. Paul, kjer so lastniki gledališč stavili operatorjem slične pogoje.

zelo snažno in hrana prvovrstna. Izletniki so bili končno zadovoljni z vsem. Zdravi so bili vsi. Na parniku smo imeli eno sejo in ker je bilo med izletniki mnogo dobrih pevcev, smo organizirali tudi pevski zbor.

Dne 4. julija smo dospeli v Plymouth. Večina potnikov se je odločila za potovanje naravnost v Ljubljano. Mala skupina se bo ustavila v Parizu, en par se jih je odločilo za potovanje skozi Švicco, vsak si pa želi, da pride čimprej domov.

Tu sem podal le nekaj izrpkov iz našega potovanja, nadaljno poročilo pa bom poslal iz Jugoslavije.

Mezde farmskih delavcev najnižje v sedmih letih

Washington, D. C. — Mezde poljedelskih delavcev so se znižale od 1. aprila do 1. julija za dva odstotka, kot poroča zvezni agrikulturni departament. Navadno so se mezde v tem času, ko se potrebuje več farmskih delavcev, zvišale za šest odstotkov. Poročilo navaja kot vzrok padcu mezd industrijsko depresijo in brezposelnost, ki tepe delavce v industrijskih središčih.

Priporočajo Abbott za članico kabineta

Resolucija, ki jo je sprejela Konferenca za progresivno delavsko akcijo, navaja, da je ona najbolj sposobna oseba za načelnico zveznega delavskega departamenta

New York. — Z ozirom na predstojajočo resignacijo delavskega tajnika James J. Davisa, je Konferenca za progresivno delavsko akcijo sprejela resolucijo, ki nujno poziva predsednika Hooverja, naj upošteva Grace Abbott, katera je načelnica otroškega biroja v delavskem departamentu ter jo posadi na Davisovo mesto, čim bo to izpraznjeno.

Resolucija navaja, da je mesto načelnika delavskega departamenta eno najvažnejših mest v Hooverjevemu kabinetu, ki zahteva skušenj in znanja in da je med vsemi kandidati, ki pridejo v poštev kot nasledniki sedanjega delavskega tajnika Davisa, Grace Abbott najbolj sposobna oseba za to važno mesto.

„Imenovanje miss Abbott na mesto zveznega delavskega tajnika“, pravi resolucija, „bodo vse skupine, katere želijo videti na tem mestu osebo, o kateri je znano, kar se tiče sposobnosti, da prekaša vse druge kandidate, pozdravile z odobravanjem. Eksekutivni odbor Konferenca za progresivno delavsko akcijo zato poziva predsednika, da postavi na čelo delavskega departamenta Grace Abbott, o kateri smo prepričani, da bo uspešno reševala težke probleme, ki čakajo rešitve.“

Nova vlada otoške republike San Domingo naklonjena delavstvu

Washington, D. C. — Nova vlada na San Domingu, katera je vzela v roke državne vajeti po uspeli nekrvavi revoluciji, je podala dokaz, da namerava voditi organiziranemu delavstvu prijazno politiko s tem, da je ustanovila poseben delavski departament, kakor poroča brzojavka, katero je prejel W. Green, predsednik Ameriške delavske federacije. Za delavskega tajnika je imenovan T. Pina Chevalier, a čigar ga nominacijo na to mesto so zadovoljne delavske unije te otoške republike. Green je poslal predsedniku republike pismo, v katerem mu je čestital ter ga pohvalil, ker je omogočil ustanovitev tega potrebnega vladnega oddelka.

Vojni veterani trpe pomanjkanje

Bivši junaki, ki so se borili za „demokracijo“, so danes pozabljeni

Newark, N. J. — (FP) — „Bill so junaki l. 1917, ko so se borili proti Nemcem v vojni za demokracijo, toda sedaj prihajajo vojni veterani in mejo urad in me prosijo pomoči, rekoč, da oni in njihove družine stradajo,“ je izjavil Harry G. Eaton, načelnik zveznega uposlevalnega urada, ki je bil pred kratkim ustanovljen za vojne veterane v Newarku.

„V urad je prišel neki veteran,“ je dejal Eaton, „ki je povedal, da so njegovi trije otroci in žena lačni, ker nima denarja, da bi si nakupil živil. Otroke ne more pošiljati v šolo, ker nimajo obujala. Oglasil se je v uradu dobrodelne organizacije v pričakovanju, da bo tam dobil pomoč, toda povedali so mu, da mu ne morejo dati ničesar, ker je njihova blagajna izčrpana radi velikega števila prošenj za pomoč, ki prihajajo od družin brezposelnih delavcev. Drugi veteran, ki se je oglašil je dejal, da ima osem otrok in bolno ženo, ki nima radi pomanjkanja denarnih sredstev zdravniške oskrbe in da se že več tednov preživljajo le s kruhom in čajem.“

Državni delavski departament estimira, da je več kot desetisoč vojnih veteranov brez dela v državi New Jersey poleg velikega števila drugih delavcev.

Preiskava o umoru reporterja

Bivši policijski komisar in več drugih posvahnih na zaslišanju pred veleporoto

Chicago, 16. jul. — Veleporota ima polno moč, da preišče vse podrobnosti, ki se tičejo gangleškega umora Tribunega reporterja „Jake“ Linga. Načelnik kriminalnega sodišča Denis J. Normyle je instruiral veleporoto, da lahko pozove na zaslišanje vse osebe, o katerih je znano, da posedujejo informacije o manipulacijah umorjenega reporterja, o katerem je po umoru prišlo na dan, da je imel tesne zveze s policijo in podzemskimi karakterji.

Na zaslišanje bo pozvan bivši policijski komisar William Russell, dolgoletni prijatelj Linga, ki je sodeloval z reporterjem pri borznih spekulacijah in je bil prisiljen na resignacijo, ko so te stvari prišle na dan po umoru poročevalca. Nadalje bosta pozvana John Stege, bivši načelnik detektivskega biroja, in Samuel Ettelson, mestni pravni svetovalec.

Zaslišanje teh ljudi bo morda pripomoglo, da se odkrije „kupčija,“ ki je dovedla, da je Russell bil imenovan za policijskega komisarja. Njegovo imenovanje je prišlo v odsotnosti župana Thompsona, ko ga je Ettelson nadomestoval. V istem času se je mudil v Chicagu Al Capone, kralj gangležev in buteljarjev. Russell bo moral pred veleporoto povedati, iz katerih virov

NEMČIJA URGIRA REVIZIJO POGODBE

Smatra, da je revizija versalskega pakta potrebna za u-stvaritev evropske federacije, kakršno si je zamislil Briand

Paris, 16. jul. — Odgovor Nemčije francoskemu ministru za zunanje zadeve Briandu glede federacije evropskih držav, je bil večeraj izročen francoskemu zunanjemu uradu.

Akoprav odgovor nemške vlade vsebuje celo vrsto rezervacij, predno se bo Nemčija izrekla za Briandov načrt, je v njem izražena želja, da se prične s pogajanj in diskusijami že prihodnje jeseni. Mirovna politika, ki jo je vodil Briand napram Nemčiji, ki je bila večkrat predmet ostre kritike od strani francoskih nacionalistov, ki so trdili, da je Francija preveč popustljiva, je dosegla delni uspeh in pokazuje, da je bila pravilna s ozirom na spravno pogajanja, ki so se vršila med Nemčijo in Francijo.

Dočim je nemški odgovor naklonjen formaciji federacije evropskih držav, vendar vsebuje točke, ki govore, da bo moral biti ustroj federacije nekoliko drugačen kot ga predvideva Briandov načrt. Nemška vlada takoj v začetku ujdno in jasno pojasnjuje, da je revizija versalske pogodbe potrebna pri ustanovitvi Unije evropskih držav.

Kakor Italija in nekatere druge evropske države, tako tudi Nemčija insistira, da se sprejme v federacijo Sovjetska unija in Turčija, ker izključitev teh držav bi bila zapreka pri vodstvu mednarodne politike. Odgovor vsebuje tudi izjavo, da ustanovitev federacije ne sme biti naperjena proti interesom Združenih držav ali proti katerikoli drugi državi.

Tisoče prostolcev za delo pri gradbi Boulder jesa

Washington, D. C. — Notranji departament sporoča, da dnevno prejema stotine prošenj za delo pri gradnji Boulder jesa na reki Colorado, medtem, ko se stotine drugih prostolcev obrača direktno na razne kongresnike in senatorje. Razine posredovalnice za delo brzojavno povprašujejo, če lahko še pošiljajo delavce na mesto, kjer se bo gradil jez. Administracija je v zadregi, ker delo se ne more začeti, dokler niso oddani kontrakti in zaenkrat še ne bo dela nekaj mesecev.

Stavka restavratorskih delavcev v Clevelandu

Cleveland O., 16. jul. — Okrog osemsto kuharjev, strežnikov in natakaric v velikih restavratorjih in hotelih je zastavkalo v znak protesta proti uvajanju vpenšparstva.

sta z Lingom prejela denar, ki jima je omogočil spekulacije z velikimi vsotami na borzi, ker je znano, da je Lingle prejel \$65 tedensko za njegovo poročevalsko delo, ki ga je opravljal za Tribuno.

Radij dobro zdravilo proti raku

London, 16. jul. — Letno poročilo Zdravniškega sveta Velike Britanije, ki je bilo večeraj objavljeno, govori, da so eksperimenti z novim načinom zdravljenja raka z radijem pokazali dober rezultat. Zdravniški svet je ugotovil tudi nove vzroke za pojav te nevarne bolezni, ki so bili do sedaj še neznan. Nova metoda zdravljenja se je pokazala za uspešnejšo kot operacije.

Reorganizacija sovjetske diplomacije

Desertacije uradnikov v diplomatski službi varok reorganizaciji

Riga, Latvija, 16. jul. — Kongres komunistične stranke je odredil ponovno reorganizacijo v sovjetski diplomatski službi v inosemstvu, ki se bo tikala tudi uradnih zastopnikov sovjetske trgovine v drugih državah.

Delegatje na kongresu so instruirali uradnike komunistične stranke, naj bodo bolj previdni pri imenovanjih in izbiri uradnikov, ki zastopajo Sovjetsko unijo v inosemstvu, radi številnih desertacij, ki so se pripetile in niso delale nobene časti vladi.

Komisar Ordšenikidze, eden izmed male skupine pristaev diktatorja Stalina, ki je bil imenovan na važno pozicijo v sovjetski vladi, je poročal, da so desertacije v diplomatski službi pričele l. 1928, ko se 96 uradnikov ni hotelo povrniti v Rusijo.

Tiskarji nasprotujejo zvišanju plač uradnikom

Protestirajo, da bi se ne smelo to storiti v sedanjih težkih časih. Predsednik unije pa poziva na „kooperacijo“ s kapitalisti

Chicago, — (F. P.) — Unijski tiskarji, člani Mednarodne unije tipografov, so nezadovoljni in mrmrajo, ker se je dovolilo 50% povišanje plač predsedniku in tajniku unije, ki sta dobivala dozdaj po \$5,000 na leto. Referenduma, ki je imel odločiti, ali se bo plače zvišalo ali ne, se je udeležilo 87,000 članov in predlog je prodir z borimi 600 glasovi večine. Več kot 28,000 članov je nasprotovalo zvišanju plač.

„Zvišanje plač predsedniku in tajniku,“ pravi neki član unije, „za 2500 pomeni \$50 več na teden, in dejstvo je, da to znaša več kot povprečna tedenska plača večine članov unije. Medtem, ko člani raznih odborov in odsekov delajo zastoj in utrpijo v mnogih slučajih celo izgubo delovnega časa, pa zahteva predsednik in tajnik unije zvišanje in to zdaj, ko se nahaja dežela v veliki krizi.“

Medtem pa je predsednik unije Howard objavil v junjski številki Typographical Journala, ki je glasilo unije, svarilo vsem članom, ki so nezadovoljni s politiko svojega vodstva, v katerem izjavlja: „Smernice naše organizacije slonijo na temelju kooperacije (s kapitalističnimi delodajalci). Tiskarska industrija je obratovana privano na dobičkaraki bazi. Osebe, ki odobravajo politiko slobote, komunizma in izvajanja omejitve produkcije, nimajo mesta v organizaciji, ki zagovarja in sledi kooperativni teoriji. Osebe, katerim se zdijo fundamenti, na katerih smo zgradili organizacijo, napačni in nesprejemljivi, naj si postavijo svojo stavbo na poljubnih temeljih.“

DELAVSKI VODITELJ PODPIRA NORRISA

Obrača se na lokalne unije, naj podpirajo njegovo kandidaturo

Washington, D. C. — (F. P.) — H. H. Broach, predsednik Mednarodne bratovščine elektrarskih delavcev, je razposlal vsem krajevnim unijam v Nebraska in Coloradu okrožnico, v kateri jih poziva, naj nudijo svojo mogočo podporo senatorju Norrisu iz Colorada, tekmo bilajočih se primarnih in poznejših splošnih volitev v senat. Glede Norrisa meni Broach, da je pošten politik čistih rok, ki ne reprezentira samo Nebraska, temveč celo deželo v splošnem. Ze njegova borba proti rasnim in junkcijskim predlogom in proti sistemu „yellow dog“ pogodb mu je zasluzila podporo delavstva v njegovi politični kampanji za ponovno izvolitev. Kapitalisti bi se ga radi iznebili in od delavstva sameda je odvisno, če bo ta njegov prijatelj izvoljen ali ne.

Tudi glede Costigana se je izrazil zelo pohvalno in urgira delavce v Coloradu, naj napnejo vse moči, da se omogoči njegova izvolitev. Broach pravi v svojem pismu, da bosta prihodnji dve leti zelo važni in odločilni, ker bodo kapitalisti nedvomno izrabili industrijsko krizo ter skušali usakotiti razne protilavskve zakone, valed česar nastane potreba, da delavstvo pošlje v zakonodajne sobornice moške, katerim lahko zaupa.

Pričakuje se, da bodo voditelji raznih drugih delavskih unij urgirali člane, naj podpirajo Norrisa in Costigana.

Izgredi v Egiptu

Redemnajst oseb ubitih, na stotine ranjenih

London, 16. jul. — Poročilo iz Kaira „Daily Herald“, glasilo laboritarke vlade, govori, da je bilo sedemnajst članov neodvisne stranke ubitih v boju s policijo v Aleksandriji, več sto drugih pa je bilo ranjenih. Uradno poročilo pravi, da je bilo v spopadih ubitih štirinajst oseb.

Do izgredov je prišlo, ko so politični pristaši bivšega premijerja Nahasa uprizorili demonstracije v nasprotju z vladnimi regulacijami. Policija, ki se je zbrala na glavnem trgu, da prepreči demonstracije, je bila napadena s kamenjem.

Britske vojske čete so bile takoj pozvane, da preprečijo nadaljne izgrede, ko se je izvedelo, da policija ne bo kos demonstracijam. Par ur pozneje je prišlo poročilo, da ima vojaštvo situacijo pod kontrolo.

Dati je bilo kaj Evropejcev ubitih, ko je prišlo do spopada med demonstranti in policijo, še ni znano. Večina njih je pobegnila v palačo trgovskega urada, kjer je našla zatočišče. Okoli poslopja so bile razpostavljene močne policijske čete, ki so varovale ubežnike pred napadi. Radi izgredov so trgovci zaprli svoje prodajalne in „sa trgovina je počivala.“

Socialistični člani unije vidijo v tej izjavi grožnjo, ki velja vsem, in kot socialisti in komunisti predvidevajo čas, ko bodo privatni delodajalci postavljeni izven zakona kot sovražniki javnega blagostanja in paraziti na ekonomskem organizmu. Dozdaj, izjavljajo, so bile tipografske administracije zelo tolerantne napram progresivcem in radikalcem v uniji.

Frank Hawk, ki je s svojim letalom „Tenzor“ priletel Zedinjene države v „trih urah.“ Dosegel je brzino 250 milj na uro.

PROSVETA

THE ENLIGHTENMENT

GLASLO IN LISTINA SLOVENSKE NARODNE PODPORNE JEDNOTE

Organ of and published by the Slovene National Benefit Society

Subscription rates: for the United States (except Chicago) and Canada \$2.00 per year, Chicago and Europe \$3.00 per year, foreign countries \$5.00 per year.

Advertising rates on agreement—Manuscripts will not be returned.

Number 28, 29, 30, 31, 32, 33, 34, 35, 36, 37, 38, 39, 40, 41, 42, 43, 44, 45, 46, 47, 48, 49, 50, 51, 52, 53, 54, 55, 56, 57, 58, 59, 60, 61, 62, 63, 64, 65, 66, 67, 68, 69, 70, 71, 72, 73, 74, 75, 76, 77, 78, 79, 80, 81, 82, 83, 84, 85, 86, 87, 88, 89, 90, 91, 92, 93, 94, 95, 96, 97, 98, 99, 100.

MEMBER OF THE FEDERATED PRESS

Organiziranje delavcev na jugu

Organizacijski odbor Ameriške delavske federacije poroča z juga, da je organiziranje zamorskih delavcev precej uspešno. Zamorski delavci da se z veseljem pridružujejo gibanju strokovnih unij. Poročilo pa naglašuje, da so nekateri zamorski duhovni na strani podjetnikov in skušajo odtujiti delavce od unij.

Omenjeni odbor tudi omenja v svojem poročilu, da stalno prejema vabila in prošnje iz raznih krajev juga, da organizira shode, kakršne se je pred časom vršil v Danville, Va., na katerem je bil glavni govornik predsednik Green.

Vse izgleda, da se je končno začel tudi jug prebujati ter zanimati za organizacije. Teško je sicer delo med zamorskimi delavci, ki so še povsod neprisiljeni, grozno praznovrni in v strahu, kajti na jugu ameriški zamorec še danes živi preziran in brezpraven. Drugače je v severnih državah, kjer imajo zamorec več pravic in se ne dela med njimi in belopoltnimi tako vidnih razlik.

Iz podanega poročila označenega odbora se tudi razvidi, da je polje za organiziranje delavcev postalo široko in je čas, da se ga preorje. Delavci si žele znanja in organizatoričnem smislu. Ta stran zanimanja so še posebno pokazali delavci v obeh Carolinah, Georgiji in Alabami. Do sedaj se je pridružilo strokovnim organizacijam že na tisoče novih članov. Delavstvo na jugu se sicer zelo počasi prebuja, znaki pa so tu, da delavsko gibanje na jugu postaja z vsakim dnem jačje, da si vsestranske zapreke številne.

Preziranje "vojnih mater"

Pred par dnevi so odpotovale v Francijo ameriške zamorske matere, katerih v vojni padli sinovi počivajo v francoskih grobovih. Zamorski vojaki, kakor belopoltni vojaki, so se bojevali "za ohranitev demokracije". Pa so se domislili, da bi bilo lepo in patriotično, če bi "vojne matere" šle obiskat grobove svojih sinov v Francijo. Belopoltna "vojne matere" so odpotovale že pred par meseci in prvi njih kontigent se je že povrnil v Ameriko.

Odrlo se je, da tudi zamorske "vojne matere" obiščejo grobove svojih sinov, ki so dali življenje za svojo domovino. Prvotne jih je nameravalo odpotovati okrog 400, toda radi plemenskega preziranja od strani belokoličnih organov, se je njih število skrčilo na 58. Spet nov dokaz, da je bila Amerika potegnjena v vrtnice svetovnega klanja pod pretvezo, da je bila to "vojna za ohranitev demokracije in enakopravnosti." Ako bi bilo temu tako, tedaj bi vojne matere obeh plemen prav po demokratsko skupno potovale v Francijo izkazati tribut svojim sinovom, ki so se borili za isto stvar.

Zakaj takšna diskriminacija? Sicer je brez pomena za matere, da potujejo v Francijo na grobove padlih vojakov. Kdo naj ve kje so pokopani njih sinovi, v katerem grobu? Merodajni organi pa bi vseeno prikrili svoje sovraštvo napram zamorcem in bi odredili skupno potovanje prizadetim materam. Saj so se morali črnci in belopoltni skupaj bojevati, in takrat ni bilo diskriminacij.

Plemenske predodke je težko odpraviti; zavrže se jih lahko edino le potom izobrazbe, ki nam pove, da je črnce tudi človek. Ostali belokolični svet ne more umeti ameriške "odkrite srčnosti" o tem vprašanju.

Ali bo Mooney oproščen?

Kako plitki so izgovori kalifornijskih organov v Mooneyjevi zadevi za njegovo oprostitve, je razvidno iz tega, da jih še celo konservativno časopisje v drugih državah obsoja. The New York World je mnenja, da tako "visoko čislano" vrhovno sodišče kot je kalifornijsko bi si pridobilo veliko na ugledu, ako bi pravično razsodilo v Mooneyjevi zadevi, kajti za vzrok zavrnitve je podalo "presenetljivo šibko izjavo."

Tega mnenja je tudi vsak pravico ljubeč človek kjerkoli. To je pač nov dokaz, da hočejo ti ljudje na vsak način odbrati Mooneyja in Billingsa v ječi proti vsem dokazom, ki jasno povedo, da sta nedolžna. Prav tako se je godilo z žrtvama Sacco in Vanzettijem, ki sta bila usmrčena na povelje pristranske kapitalistične justice.

Glasovi iz naselbin

Zanimive beležke iz raznih krajev

Governer Young in Mooney-Billingsova zadeva

San Francisco, Cal. — Končna izjava kalifornijskega gubernerja, v kateri na dolgo in široko naglašuje vzroke, zakaj ni ugodil prošnji za oprostitev Mooneyja in Billingsa, je v tujkah njih naprednih krogih povzročila veliko ogorčenje, akoravno njegov odlok ni bil nikako presenečenje opazovalcem, ki poznajo gubernerjevo politično manevriranje.

On sicer trdi, da se je ravnal po navodilu državnega sodišča in pa državne pomilostitvene komisije. Vzlie temu, da je Mooneyjev obrambni odbor prinesel absolutne dokaze, da so se med obravnavo vršile vsakovrstne goljufije in nakane, on je vztrajal pri tem, da sta oba kriva zločina in da morata še nadalje sedeti v zaporu. Njegov odgovor, da je priča McDonald lažnjivec, nima tal. Ako je omenjena priča pri njem lažnjivec in njegova izjava neverjetna, kako je vendar moglo priti do tega, da ju je sodišče spoznalo krivim na podlagi izjave tega lažnjivca?

Sedaj, ko so našli McDonalda, gre gubernerju po glavi, kajti McDonald bo ponovno izjavil, kar je zapisal leta 1921 in na podlagi te ponovne izjave bo guberner hotel nočeti moral oprostiti te dve nedolžni žrtvi. Da je v kaši, o tem ni dvoma, kajti on se še sedaj prilizuje Mooneyjevimi simpatiziranjem. Young je imel priliko, da reši to sramotno afero brez McDonaldovega prihoda. Pred štirimi leti je nam objubil, da izbrže ta madež. Kalifornijsko delavstvo mu je dalo svoj glas na podlagi te objube. In ker je on raje poslušal in skoraj gotovo bil orodje onih elementov, ki so žrtvi obdolžili in v ječo poslali za zločin, katerega nista storila, je s tem pokazal, da je popolnoma zgrešil cilj svojih dolžnosti napram kalifornijskemu ljudstvu. Kot tak ni vreden ponovne izvolitve. Naravno je, da odločno zanika stike z elementi, ki bi dali najmanjši vzrok sumničnja. Dokazov ni in on je takorekoč "na varnem."

On je kandidat za ponovno izvolitve na republikanski listi. Kampanja za republikansko nominacijo je dobro organizirana in izgleda, da je denarja kot toče. Kdo ga zalaga in zakaj, to najbolje ve on sam in pa oni, ki ga zalagajo. Kaj bodo volilci naredili pri prihodnjih primarnih volitvah, je težko dojeti, kajti on je precej popularen po deželi in po malih mestih. Za njim je močna politična mašina. Njegov najbolj popularen tekmeč za republikansko nominacijo je James Rolph, župan mesta San Franciska. Drugi za njim je Burron Fitta, okrajni pravdnik Los Angelesa, in več drugih aspirantov, ki pa ne pridejo v poštev. Torej bitka za nominacijo bo najbrže med Youngom in Rolphom.

Akoravno Rolph ni kandidat kot bi bilo želeli z delavskega stališča, se bo kalifornijsko delavstvo zavzelo za njegovo nominacijo. Posebno Mooneyjevi simpatizirali prido agitirajo zanj, da se s tem maščujejo nad Youngom. Socialistična stranka ima svojega kandidata za gubernerja v osebi Upton Sinclairja in ker on ne rabi glasov pri primarnih volitvah, bodo socialistični glasovi večinoma oddani Rolphu. Kalifornijski socialisti in drugi napredni elementi bodo glasovali za Rolpha kot protest in maščevanje nad Youngom in njegovo politiko.

Splošno mnenje je, da bo Rolph oprostil Mooneyja in Billingsa, ako bo izvoljen, akoravno sedaj molči o tem vprašanju. Njegov rekord kot župan v San Francisku nad 18 let je, da ni še direktno nastopil proti organiziranemu delavstvu in je kolikor toliko tolerant in dostojen. Policija po drugih mestih dela razne navale na stavkarje in druge politične shode, kar pa se ne dogaja v San Francisku. Ni moj namen, da bi tu njega hvallil, toda opozoril bi rad vse kalifornijske volilce, ki obsojajo

Younga radi Mooneyjeve afere in ki ljubijo pravico, da oddajo svoj glas proti sedanjemu gubernerju in s tem pokažejo vrata kalifornijskim traction in power magnatom. Čas za registriranje je samo do 25. julija.

Upanje je, da bosta Mooney in Billings na prostem, predno bo čas, da bodoči guberner izreče svoje mnenje.

Anthony Kastelic.

Izleti čikaških družtev

Chicago, Ill. — Še par dni je prihodno nedeljo dne 29. julija — do največjega piknika čikaškega naselbine. Privedijo ga naši Pionirji, ki so navajeni delati na "large scale." Tudi za ta piknik se pripravljajo z velikopomeno akcijo in soditi po pripravah in razpečevanju vstopnic, bo ta piknik dosegel višek v njihovi pestri zgodovini. Vrtil se bo na praj omenjeni datum na Bergmannovem vrtu, 28th and Desplaines ave., North Riverside, Ill. in pričakuje se, da ga bo posejlo nad čva tisoč ljudi.

Vstopnice so po 50 centov in tisti, ki bo imel "ta srečno" vstopnico, se bo peljal s piknika v novem Ford avtomobilu. Avto bo seveda dobila le ona oseba, in to priliko ima vsak, ki se bo nahajal na pikniku. Poleg avta imajo Pionirji št. 569 SNPJ še druge dobrote, ki jih bodo razdelili na pikniku. Posebno se zanimajo za mladino, katero bodo razveselili s tem, da bo vsak otrok dobil tiketov za 50 centov, s katerimi si bo lahko nabavil sebi primerne zabave, bodisi z jezdenjem konjčkov, vojnjo, ali si bo pa kupil sladoleda. Na programu so razne igre za stare in mlade — zabava za slehernega. Na to vrtovno veselje bo prišla mladina iz raznih krajev srednjega zapada in vzhoda.

Kaj je bolj prijetnega kot večerna zabava na lepem vrtu ob svitu polne lune? V starem kraju, kjer je bilo — in je še — navadnih fantovnje, smo uživali romantičnost mesečnih noči sredi vasi. Denela je fantovska pesem in sleherni vasi, slišalo se je vriskanje — in potem pa pod okno k Marički, Frančki ali Ančki! Ne pozabni večeri fantovnja! V soboto večer dne 9. avgusta, ko bo luna sijala z neba v vsej svoji veličini, priredi sos. pevski zbor Sava izlet na Keglov vrt v Willow Springsu. Ta prostor je čikaškemu znan radi lepega, z drevjem zasajenega vrta in krajsne dolinice, na kateri je še posebno čarobno ob luninem svitu. Ob petju in plesu bomo na ta večer prestevali zvezde ter si sladičili življenje v objemu senake noči in — svoje izvoljenke ali izvoljenca. Čikažani, ne pozabite na ta večer, ki bo ostal vam v spominu. Vstopnice v predprodaji so 35 centov.

Na zadnji seji društva Slavija št. 1 SNPJ je bilo zanimivo poslušati debato o pikniku, ki ga društvo priredi v nedeljo 17. avgusta na Keglovem vrtu v Willow Springsu. Prva skupina je zagovarjala tezo, da mora vsak član plačati en dolar, ako se piknika udeleži, ali pa, da se piknik prosti. Tajnik Wershay je postal hud, češ, da to ni "bratsko," pač pa krivično in oduroško, posebno v današnjih razmerah brezposelnosti. "Samo tisti naj plačajo vstopnino, ki se piknika udeležijo," je bil njegov "ultimatum." Končno je bilo sklenjeno, da plača vsak član 25 centov za vstopnico, pa če se piknika udeleži ali ne. Za ostale občinstvo je vstopnina v predprodaji tudi 25 centov, pri vhodu bo pa 35 centov. Brat Jurečić, ki skrbi za blagajno in je ob enem vrhovni poveljnik veseličnega odbora, je poročal, da je dobil "najboljše muziko," ki je v naselbini na razpolago za par desetakov in nekaj povzru. Rekel je, da bo igrala "za stare in mlade." To mu je verjeti, ker se ni šalil. Predsednik Frank Zaitz je po diskuziji konstatiral, da bo to "najboljši piknik Slavije," kar bo mogoče res. Vendar pa je priporočljivo, da se pripravite na lastne oči. Torej v nedeljo dne 29. julija ne pozabite piknika naših Pionirjev, ker bo to več kot piknik. Ravno tako tudi ne Savinega iz-

leta, v soboto večer dne 9. avgusta, kar ob tej priliki si bosta lahko ležili vse svoje srčne rane sredi mesečne noči. Peli in vriskali homa, da se bo trasa vsa okolica. Na Slaviane pa itak ne morete pozabiti, ker to društvo je pionir-nase jednote v pravem pomenu besede. Na tem pikniku se bodo združili "stari in mladi" in pionirji obeh generacij si bodo ob tej priliki segli v roke, da si ni najmanjšega nesoglasja med njimi. — Vsevednež.

Metropola in metropolska purgarija

Cleveland, O. — Odkar je nastal dvoboj med gurgarji in navadnimi delavci zaradi sistema uprave pri SND, mi kar smeh prihaja in na misel mi pride moja mladost, ko sem jo nekoga dne lepo primahal od "landverja" na "urlaub" iz bele Ljubljane. Skidrov Anže me je lepo potepal po rami rekoč, "lej ga Zakračkovega Jaketa, si res fajn strel, ravan kot arp, gluh faja bi bil za naš purgarski regiment v Kostanjevici. Saj več kako se fajn strekamo za botrom Plutom, ko streljamo salve, ko Arbusov ata komandirajo. Strela, fantje, vsi na enkrat, treski..." zatem pa zadoni salva za botrom Plutom, pika, pok, flok. No ja, strela, več Jaka, moja puša noče poknit." "No ja," zagrmil očka Arbusa — "kompani aptah, puške v koruzo." Ubogali smo.

Zatem pa "kompani marš" na povelje Skidrovega Anžeta, medtem se pa čudež zgodi, ko se sliči strel puške v koruzi — flok. Tako smo se "strekli" purgarji z botrom Plutom v Kostanjevici.

No, ja, kako se pa kaj "strelka" naša metropolska purgarija na cesti svete Klare pod marelo klerikalne reakcije? Strelja kotle za ongemv platom tako, da se vsa metropola za trehuh drži, da bi ne počela samega smeha. Ko je priskakljala naša slavna Micka iz detroitskega zbora JSZ, je dejala: "Škavčiča sem pa le fajn sfikasala, orka di guasta, to sem si ga privoščila!" K nji stopi od leve purgarski general ter ji reče: "No, Micka, pristopi še ti k našemu purgarskemu štabu."

In res, še tisti zvečer se je zgodilo pri "Zarji," da je stopila v purgarski štab, ki si je zraven za približek najel še nekoga "paglavca," da se ločijo in odstopilo od "Zarje" in stopijo k purgarskemu štabu.

In potem so ustanovili pod purgarsko krono pevski zbor pod imenom "Scissor Bill." Pri njih je tudi Lojze Belle, najlepši pevec, fant, ki se zastopi na petje. Komaj je stopil med nje, jim pravi: "Zdaj bomo pa peli, prvo moji, to so pa naše note. Gluh tako bomo žingali kakor bodo igrali tisti, ki so nam obljubili tristo pristnih ameriških dolarjev, če razbijemo 'Zarje' in jo rešimo izpod socialističnega jarma. Tristo copakov na naš oltar dobimo, kakor hitro to izvršimo. Imamo tudi dvesti podpornih članov, prvojo duo, da, imamo jih, no!" Kako podporo bodo nudili, ni označeno — na povedano nikjer. Mabe tudi za razbitje "Zarje," katere ime pa vendar hočejo imeti. Očka Plevnika dohijo, da je ponudil tiste copake.

Holt, pardon, tukaj je pomoča pri frankih. Ni še dolgo tega, kar so očka pri ljubljanskem purgarskem štabu imeli punt zaradi tistega radioprograma. Saj veste, kako so dirjali celo noč in čit dan — bil je jok in stok zaradi njihove slava. Končno so jih rešili "Zarjanski" fantje vseh nadlog in sramote. No bi ne nastopila "Zarje," kdo bi znal, nje na radio? Torej, lepo vsemstransko delo za plačilo!

Ta ljubi pevski zbor "Scissor Bill," kadar nastopi pred milim narodom, naj ne pozabi našega zapeti svojo himno. V njej lahko spoznamo svojo vlogo. Himna se glasi:

SCISSOR BILL

(Type: "Blatant Bill")
You may wonder 'round the country
everywhere you will
You'll always run across the same
old Scissor Bill.
He's found on the desert, he is upon
the hill.
He's found in every mining camp and
lumber mill.
He looks just like a woman, he runs
east and west,
But you will find he isn't, when he
starts to talk.

"This is my country," with
an honest face,
With all the cops that chase him
out of every place.

Chorus

Scissor Bill, he is a little dippy,
Scissor Bill, he has a Tummy ficer,
Scissor Bill should drown in Mississippi,
He is the missing link that Darwin
tried to trace.

And Scissor Bill, he couldn't live
without the booze,
He sits around all day and spits
tobacco juice.
He takes a deck of cards and tries to
beat the 'Chink!'
You'll find he is a smart guy if he
only could think.

And Scissor Bill he says: "The
country must be freed
From Niggers, Japs and Dutchmen
and the gal dem Swede."
He says that every cop would be a
native son
If it wasn't for the Irishman, the
son-of-a-gun.

Chorus

Scissor Bill, the "foreigners" is
cousin;
Scissor Bill, he says: "I hate a coon";
Scissor Bill is down on everybody
The Hottentots, the bushmen and the
man in the moon.

Don't try to talk your union dope to
Scissor Bill.
He says he never organized and
never will.
He always will be satisfied until he's
dead.

With coffee and a doughnut and a
lousy old bed.
And Bill, he says he'll get rewarded
a thousand fold;
When he gets up to Heaven on the
streets of gold.

But I don't care who knows it, and
right here I'll tell,
If Scissor Bill is going to Heaven,
I'll go to Hell.

Chorus

Scissor Bill wouldn't join the union,
Scissor Bill, he says, "Not me, by
Heck!"
Scissor Bill gets his reward in Heaven,
Oh! Sure! He'll get it, but he'll get
it in the neck.

Torej preveč ni treba jokati
Lot rekrutuje purgarskega štaba.
Križi ste si sami, ker ste si dali
pribiti ploč na svoja čela od strani
generala purgarjev na izredni
konferenci SND.

Za vrgel si bi lahko vzeli
pevovodjo g. Ivanusha, neumornega
kulturnega delavca in zvestega
pionirja proletarskega regimanta.
On se ni dal vleči za nos purgarskemu štabu, ker on
ga predobro pozna, pozna njegove
namene. Enkrat ste se dali
speljati na led od purgarskega
štaba, za bodoče varujete se, da
ne ponovite. Za vrgel si vzemite
Brucevega osla, ki so ga Ipvaci
speljali na led samo enkrat.
V drugič je pa on Ipvace ter se
smejal. Naredite tudi vi tako z
vašim purgarskim štabom — kot
ta osel, pa bo iz in sloga v
purgarski metropoli.

To priznajte, priznajte tudi
pod katero marelo spadate, priznajte
smoto in se ne skrivajte
pod imenom, ki ga niste nikoli
zaslužili. Priznajte napako ter
poravnajte, dokler ni prepozno.
Purgarjem pa recite, da vi nočete
delovati pod njihovim štabom, še
manj pa pod imenom "Scissor
Bill."

Tako je fantje in dekleta, pa
niks zamerit, čeprav sem a little
špas pomahel. Da pa vas ne bo
firbec vznemirjal, kdo sem, vam
rade volje povera, kakega kalivna
sem. Dokler sem gori rase, sem
v Krakovem kравce pesel; potem
sem vahal v Ljubljani
kompromir, v metropoli sem pa
proletarski kanonik in v polskari
imam faja kvartir, imenjem
se pa 440 man. Card No. 832216.
(Sedaj pa ugani kdo je to?)

CLANICAM DRUŠTVA "NADA"
ŠT. 102 SNPJ

Chicago, Ill. — Obveščam članice
društva "Nada" št. 102 SNPJ,
da je v gredo zjutraj umrla naša
slovenska Bogdgar. Izredna
mimo družba se vrši v četrtak
večerja dne 17. julija, v spomin
na našo dvoranu. — Posivam
članice, da se udeležijo. — Katarina
Bavnik, tajnica.

Stevilo brezposelnih v Angliji
raste

London, 16. jul. — Število
brezposelnih delavcev v Veliki
Britaniji stalno raste. Stevilke
delavskega departmana za mesec
julij kažejo, da je število
brezposelnih v tem mesecu naraslo
za 43.000. Skupno število
brezposelnih delavcev je sedaj
1.933.500.

Masaryk o Evropi

O problemu Panevrope

Francoski publicist Jules Sauerwein je vprašal predsednika češkoslovaške republike Masaryka, kaj meni o bodočnosti Evrope.

Masaryk mu je izjavil v bistvu naslednje:

Razumen inelativno Brianda. Inelativno je politični čin prve vrste, ker je odločna in jasna. Problem Evrope je težak. Predvsem je treba ustanoviti organizem, ki se bo v tem duhu bavil a temi vprašanji: Države bodo poslane delegacije v Ženevo. Prva konferenca bo samo akademična. Vask udeležence bo imel svoje mnenje, svoje pridržke in pritožbe. Vtiak bo kaotičen najbrže. Uvideli pa bodo, da imajo vse evropske države nekaj skupnega z državami. Prepričan sem, da bodo iskali zdravila za svoje bolečine in konferenca se ne bo razšla, ne da bi ustanovila odbor, urad, to je, organizem, ki naj se stalno bavi z evropskimi vprašanji. To je potrebno.

Nisem pesimističen glede položaja Evrope. Polečaj ni tragičen, vendar pa moramo biti pozorni. V zahodni Evropi in pri nas je nastopilo pomirjenje. Nemčija ne zahteva razveljavitve pogodb, ker je povsod pametna. Tudi naši Nemci ne zahtevajo revizije mej, ker kulturno lahko sodelujejo s svojim narodom. Praktično bi bilo tudi nemogoče, ker so raztreseni po državi in ob meji koncentrirani v večjih skupinah; njih središče je pa končno Praga.

Izpremembe torej ne prete. Odkar imajo v Rusiji sedanje stanje, so se boljševiki mnogo trudili in tudi dosegli nekaj napredka, dvomim pa, da bi utegnili Rusijo konsolidirati. Če bi nekot nastopila na mesto sedanjega režima demokracija ali sistem normalne vlade, bodo težkoče še večje.

V celoti menim, ne, da bi se vznemirjal, da je v resnici koristno, če se ustanovi organizacija, ki bo pospeševala uspevanje Evrope in s tem tudi varnost miru. Od nobene dežele ne moremo pričakovati, da bi opustila svojo industrijo, toda kar se da doseči, je to, da se industrija podeli na dežele tako, da se bavi vsaka dežela z onimi strokami, v katerih ima ugodne predpogoje za produkcijo. To bi bil že velik korak naprej k racionalni organizaciji evropske trgovine in sem prepričan, da bi moja vlada delala v takem zmišlu.

Nacionalizem in internacionalizem

V londonskem listu "Review of Review" je priobčil znani izgnani italijanski voditelj katoliške ljudske stranke Don Luigi Sturzo članek, v katerem dokazuje, da zmaga dnešni internacionalizem.

Mnogi, pravi Sturzo, zavračajo značenje "internacionalnem" (mednarodnem), ker pomeni od leta 1864 mednarodno zvezo delavskega razreda in ker pomenijo prva, druga in tretja internacionalna protimaščanska organizacija, tretja je celo komunistična. Proti tem internacionalam so vedno edini konservativni interesi, nacionalistična in antisemitska gibanja pa tudi liberalne meščanske stranke. Nasprotno pa smatra nacionalizem slabost narodov, ki narodom škoduje.

Ni, pa tu pomoči; internacionalizem je postal realnost. Narodi ki je vladajo kmetijski posestniki in vojaške oligarhije, se kljub vsemu trudijo, da se združijo v veliko politično socialno telo. Pojem narod ni tako trden, kakor nekateri vobče menijo; danes že ima v sebi dinamične elemente in se razteza preko tradicij, kulture in varstva po praktičnih potrebah ter ustvarja nove elemente in razdira stare, da nastajajo iz njega nove socialne in politične strukture, ki so mu potrebne.

"Narod" prihaja danes bolj in bolj v stike z narodi zunaj svojega območja, noben narod ne more trditi, da se bo razvijal in živel sam iz sebe, ker je socialnopolitično navezan na široko okolico. Njegovi interesi so spojeni z drugimi narodi daleč preko mej njegove kulture in gospodarstva. Društvo narodov, mednarodna konferenca dela, mednarodne konferene so izraz internacionalizma, ki, če bi ga ne bilo, bi bil moral z ozirom na napredek nastopiti, pospeševati in urejevati interese ožje ali širše družbe, ne da bi oviral kulturni napredek posameznih narodov.

Razvoj kaže, da gremo v dobo internacionalizma, ki naj ima sljč, če danes še nima tega namena, regulirati socialnopolitične razmere v človeški družbi. Razvoj, napredek zahteva, da se mednarodnost, ki jo je predvsem povdaril delavski razred, danes tako mogočno uveljavlja, ter daje s tem zgodovina delavskemu razredu prav.

Nov aparat za zvočne filme

Inženir Denis von Mihaly, ki biva v Berlinu, si je dal patentirati nov oddajni aparat za zvočne filme, ki ne sliči nobenemu izmed doslej prijavljenih 1500 aparatov. Z Mihalyjevo napravo je mogoče spremiti z majhnimi stroški vsak filmski aparat in zvočnofilmski aparat in predvajati zvočne filme vseh sistemov baje breshibno.

ROSA

Povest o dveh ženah
Spisal Angelo Cerhvančič

(Povest, ki je bila nagrajena v literarnem kontestu Prosveta)

Hotel je zadušiti vse pomisleke, vso megovitost, vse, v kar je kdaj verjel in je zdaj propadlo, vse je hotel potopiti v opojnosti šampanjca, v hrčecem in oglušujočem klicu — žganja... Ko se je stresnil, mu je bilo še mnogo huje, kajti poleg drugih občutkov, ki so se gromadili pred njim, ni bil najmanj težak občutek, da je pozabil na obljubo, na častno besedo, ki jo je bil dal Rosi...

Rosi je življenje lahko, kljub vsemu! Ze ob rojstvu je bila človek prav posebne vrste in je hotela tudi iz njega notranje in zunanje izoblikovati človeka sebi podobnega, pa ni šlo... Sramoval se je sam pred seboj.

Tako ničvreden sem, je zaspel, tako nekorišten član človeške družbe!

Začel je dvomiti v ljubezen do svojega naroda in do svoje domovine. Videl je, kaj so vse delali dekretirani in koncesionirani čuvarji patriotizma in nacionalizma, in jel ga je obhajati stud in gnev. V nekaterih trenutkih je vzplamtel. Postal bi bil vse: celo najbolj terorističen anarhist! Često je zvečer, ko je bedel in prereševal svoje življenje, skoraj pobesnel.

Ali smo se zato bojevali, zato žrtvovali naše zdravje, vaša hip bili pripravljeno položiti na oltar naše ljubezni — življenje, imetek, življenje in imetek naših sorodnikov, naših najdražjih?

Poznal je brezštevilno mnogo primerov težkih separjev, ki so se vršila v škodo države in državljanov. Mnogokrat je moral kot bančni uradnik sam sodelovati pri malo čednih poslih. Nič več ni mogel verjeti ljudem, ki so bili prominentni državotvorci. Vendar je bil pretdrovrat, da bi si mogel brez ovinkov vse priznati, prenalistično vzgojen; koreninil je v tisti dobi, ko se je kri naše najboljšie mladine preprijala z vero v vstajenje enega samega velikega naroda in ene velike države od Soče do Carigrada, koreninil je v tisti ognjeviti dobi, ko si je mladina iz te vere ustvarila svojo najčistejšo religijo, ko ji je ta religija bila zmisel vsega, edino, kar je bilo vredno vsake žrtve in vsake še tako neomejene ljubezni. Pregledobno je koreninil v gozdni romantiki tiste zarotniške dobe.

Nikakor se ni mogel zivjeti v realnost. Vse, kar se je dogajalo, je štel za neizbežne kalamitete. Iskal je v zgodovini podobnih primerov — in jih je vedno mnogo našel.

Po naključju je v kavarni naletel na svojega soolca, sobojevnika, dobrovoljca, zdaj žurnalista pri velikem dnevniku in pisatelja.

Kako se je začudil, ko je našel docela drugega človeka, ki je imel tako zelo malo skupnega s tistim starim in zanesenjaškim predvojnim zarotnikom.

— Miro, kdo bi te spoznal!
— Vsakdo, kdo zna misliti!

Miro je začel energično borbo proti njegovim predsodkom in fiksnim idejam. Res je bil tudi on sam pred vojno zanesenjak, nacionalist, kakor se malokateri najde, a zdaj se je jasno zavedel, da je bil v tisti davni dobi nacionalist samo zatogadelj, ker je tedaj nacionalizem bil najostrejša oblika revolucionarnosti. Dejal je Boju:

— Danes pa je kakor zapečaten, da smo se tedaj vsi motili. Celó zelo motili! Tudi te-

daj je bila še ena dokaj ostrejša oblika boja! To obliko so pokazali socialisti treh dežel: Rusije, Italije in male Srbije. Nacionalizem kot orožje revolucionarnosti ustvarja možnost analognih nevarnosti, kakor v medicini alkohol kot zdravilno sredstvo. To je najočitnejše videti na tebi, Bojo; ti si naravnost izbran primer, ki dokazuje mojo trditve.

— Ne razumem te povsem.

— Preprosto! Slabiči se ne zavedajo, da je nacionalizem semtertja bil le čisto lokalno sredstvo revolucionarnosti. Oni vidijo v njem cilj. Pričujejo se mu, kakor pivca alkoholu; postane jim neobhodno potreben...

Šele, ko je bančni kapital začel neusmiljeno metati na cesto svoje uslužbence, je Bojo spoznal, kako zelo prav ima Miro. Bil pa je preslaboten, da bi izvajal konsekvence. Pred njim so ležali podrti vsi njegovi oltarji: država, družina, vera v nacionalizem, domovina... Postal je tudi sam razvalina.

Brezupno se je udal alkoholizmu. Ko je bila nevarnost na višku, se je nenadno v Ljubljani pojavila Tanja.

Pretrpelo ga je.

Obolel je. Moral je leči.

— Prišla si, je šepetal; morala si priti.

In je zahtel, kakor tedaj, ko je bila odšla in je dolgo, dolgo zrl za drvečim vlakom.

V sobi je bilo tamno. Bele rjube so ležale v temi, kakor tajinstvene pismenke, ki so čakale rešitve, odgonetke. Tanja ga je božala po glavi in poljubljala.

— Tako trpeče sem hrepenela po tebi. S trpljenjem in boleščjo, Bojo moj! Niti slutiti ne moreš, kako daleč sem bila že zašla. Tako bolešno je bilo to hrepenenje, da me je zopet prileknilo k dnu življenja... Zopet sem bila pripravljena pisati in prepevati po kabaretih za uboge pare in pfenige... Pela sem po zakajenih in umazanih beznicah, zopet sem za drag denar v pohotnih vzbujala mnenja, da se jim bom udala. Neka čudežna sila me je vselej obvarovala pred padcem.

— Rosa bi se smejala tej besedi.

— Rosa je strašna, Bojo.

— Strašna, mrzla!

— Zakaj jo obtožujeva. Človek bodočnosti ti je!

— Čemu nam človek bodočnosti? Ljudje, ki živijo danes, naj bodo ljudje sedanjosti!

— Saj tudi so, a na potu proti vrhu mora nekdo biti prvi.

— Menda je res tako. Mi smo izmed milijonov, ona pa je med prvimi.

— Silno rada se vrača k nam in zato trpi.

— Takšni ljudje bi morali biti brez srca.

— Rosa ni brez srca. Zdi se mi, da laže prenaša bolesti, nego mi.

— Ker je med prvimi, meniš?

— Da!

V sobi je bilo tiho, tiho, le njuni miali sta se plaho in boječe objemali in druga drugi prisuškovali. Včasih sta se oba v svojih srcih nasmehnila. Vedela sta, da sta občutila nekaj nepopolno sladkega.

Hkratu pa sta se oba zopet zresnila.

— Rosa?

— Ali moreta sprejeti njeno žrtve? Skoraj hudovala sta se nad njo.

— Živela bova skupaj! je odločil Bojo.

(Dalje prihodnja.)

Malo sem se pomiril, a strah me je vendar še bilo. Nisem se ganil.

"Pridi vendar," je starka ponovila, to pot tako prijazno, da me je strah takoj minil. Skočil sem okrog vogla v vežo in skozi nizka vrata v čumnatu. Starka je ležala. Bila je strašno bleda. Videlo se ji je, da je težko bolna.

"Vode mi prinesi..."

Šel sem pred hišo in zajel vodo. Težko sem vlekel vedro iz vodnjaka, a vendar je šlo.

Utešla si je žeje, potem je laže govorila.

"Čigav si?" me je vprašala.

"Soleki," sem ji odgovoril.

"Priden si," je rekla tiho.

"Tri dni ni bilo nikogar k meni," je pristavila čez nekaj časa. "Mislila sem, da umrem, ne da bi kdo zame vedel. Sedaj bo dobro. Pojdi po zdravniku! Ali greš?"

"Grem."

"Le pojdi! Jutri pa spet pridi."

Kolikor so mi dale moči, sem tekkel v vas. Med potjo sem srečal tovariše.

"Ali si kaj iskopal? Ali si pobegnil?" so me spraševali vsi v en glas.

"Niš!" sem jim zabrusil v obraz in bežal dalje.

Cez dobro uro je bil zdravnik pri stari Korenovki.

Ko sem drugi dan spet šel na hrib, sem se začudil. Okno v čumnatu je bilo zagrnjeno. Kaj se je zgodilo?

Planil sem v sobo. Na sredi je stal mrtvaški oder, kjer je ležala stara sirota.

Nekaj časa sem stal brez besed, potem pa zahtal — sam ne vem, zakaj. Udrle so se mi solze in se mi niso hotele ustaviti. Tako krčevito sem jokal, da bi se kamnu smilil.

Naposled sem se le malo pomiril in pogledal po ljudih, ki so bili v sobi.

Stienil sem se v kot, tedaj pa je stopila k meni sosedka in mi nekaj stisnila v roko. Odprl sem pest in na dlani se mi je zasvetil cekin. Cekin! Prvi, ki sem ga imel v roki!

"Korenovka ga je dala," je rekla sosedka. "Preden je umrla, je rekla, da ga dobiš ti, ker si tako priden fant."

Kje je še tisti cekin — kje je mladost?

NOVEO

Na odru stoji velikan, smel in močan kakor vihar na morju, kateri se igra z valovi, jih zaganja v plesne vrtince, da pljuskajo od brega do brega. Kamen se omaja in zdrane v valove. Pod njim se vali množica. Kot urno vrtoči se svedri so pari. Mehke, drobne roke so sklenjene s trdimi, kuljavimi. Svila šumi, nakit se leskeče. Naravnost in ponarejeni so obrazi, ljubeknjivi in sovražni, skromni in prevzetni, visoki in spodtakljivi, oči se blikaajo v temi, zalezujejo bosa, beže, skrivajo se, se najdejo, in zopet zgrube.

On pa je nad njimi! Prsti mu beže po tipkah, nevidno raztepa harmoniko in iz nje se usipajo okrogle in ostre metodije, ki podžigajo, palijo.

Končal je, a pari se še vrtijo, glasovi še pojo. Zaploskajo mu, a ga ne vidijo. Nimajo časa.

Godba je utihnila, pari so obstali. Zrak je postal zatohel. Pod stropom se giblje pajčevina. Zdi se, da se je nekje ujela tica v nastavljeni zanke, bije, toče s peruti. Potem je nanovo zaigral. Pari so se zavrtili v plesu. Nov odsev je zasijal iz obrazov, vzori so se vrnili za hip in zopet so omahnili v vrtincu sladkega lekanja, in se vrtili, vrtili brez namena in s namenom, ki je: vrteti se.

Gledal sem te in te spoznal. Ah, ti moj sošolec. Tu si in vladal tolikim. Ne vladal — aluzič. Kako sem želel, čakal, upal in se bal. In ti si se mi odmikal. Šel si dalje za svojimi šepetom, sedaj stojiš nad nami, visok, zamisljen in miren. Svoje notranjost si razgallil pred nami. Srečala sva se, trčila sredi vselega valčka in pospravil si me z nalo domaćo: "Na planjcah!" Bogati in nešni so bili glasovi, obogatil si jih sam. Mnogo si

povedal, mnogo nam še boš. Srečala sva se in že se moram ločiti. Zaigral si mi za slovo. Šel si, hodi! Na poti se ti je stozilo: "Sam sem na svetu." Sam? Nisi ne. Ozri se, poglej! Vsi so tvoji! In še več. Tvoja pesem jih hrani, razvema in miri, bodri in spremlja, in polni prostore. Jože Kovačič.

RAZNO

VAS JAMARJEV V PARIŠKI OKOLICI

Kdo ve, da prebivajo še danes komaj 60 km od Pariza jamarji, kakor v polni kamennih dobi? Seveda so ti jamarji vsi polizani od moderne civilizacije in kulture, a njihovim jamarjskim bivališčem ne manjka najmodernejšega komforta. Vendar so to iste jame, ki so služila ljudem za domovanje že pred 30,000 leti. Neznani predniki, kosmati malo da ne kakor opice, v ostalem pa skoraj goli, so izvršili v teh jamah prva prirejevalna dela s svojimi kamennimi sekirami.

Vas francoskih sodobnih jamarjev se imenuje Haute-Isle in spada k departamentu Seine-et-Oise. Silne, na vse strani luknjikave pečine tega osemilja so bile že po naravi določene za bivališče ljudem in zatočišče pred vsakovratnimi sovražniki. Odkar so se pojavili prvi ljudje v teh krajih ga do danes so tudi izbornu ustrezale svojemu namenu. Kar se tiče stanovanj, jamarjem ni treba nikomur nič zayidati. Prostorna so in zračna, suha in celo svetla, za notranjo opremo pa skrbi vsaka družina po svojem okusu. Vsekakor ne poznajo sodobni trogloditi stanovanjske mislerije. In to je dosti.

Jean Nicot ali Andre Thivet? — Letos mislijo proslaviti 400-letnico J. Nicota, rojenega leta 1530. On je po splošnem mnenju prinesel tobak na Francosko. Kot poslanik Henrika II. je iz Lisbone leta 1559. poslal Katarini Mediceski vzorec duhana, nedavno pripeljanega iz Amerike, češ, da je zoper migreno. Ali dr. Le Clerc, predsednik poljedelske in prirodoslovne družbe, je pred dve-ma letoma dognal, da je prinesel tobak na Francosko neki Andre Thivet iz Angouleme (roj. 1502). Potovjal je okoli 15 let po Vzhodu, nato se kot dušebrižnik vkrcal na ladjevje, ki ga je admiral Villegaignon vodil v Južno Ameriko. Vrnivši se domov, je objavil l. 1558. poročilo o svojih doživljajih: "Posebnosti antarktične Francije, tudi Amerika imenovane". V tej knjigi baje točno in določno opisuje tobak, cigar sadik je prinesel s seboj v domovino.

Pod njim se vali množica. Kot urno vrtoči se svedri so pari. Mehke, drobne roke so sklenjene s trdimi, kuljavimi. Svila šumi, nakit se leskeče. Naravnost in ponarejeni so obrazi, ljubeknjivi in sovražni, skromni in prevzetni, visoki in spodtakljivi, oči se blikaajo v temi, zalezujejo bosa, beže, skrivajo se, se najdejo, in zopet zgrube.

On pa je nad njimi! Prsti mu beže po tipkah, nevidno raztepa harmoniko in iz nje se usipajo okrogle in ostre metodije, ki podžigajo, palijo.

Končal je, a pari se še vrtijo, glasovi še pojo. Zaploskajo mu, a ga ne vidijo. Nimajo časa.

Godba je utihnila, pari so obstali. Zrak je postal zatohel. Pod stropom se giblje pajčevina. Zdi se, da se je nekje ujela tica v nastavljeni zanke, bije, toče s peruti. Potem je nanovo zaigral. Pari so se zavrtili v plesu. Nov odsev je zasijal iz obrazov, vzori so se vrnili za hip in zopet so omahnili v vrtincu sladkega lekanja, in se vrtili, vrtili brez namena in s namenom, ki je: vrteti se.

Gledal sem te in te spoznal. Ah, ti moj sošolec. Tu si in vladal tolikim. Ne vladal — aluzič. Kako sem želel, čakal, upal in se bal. In ti si se mi odmikal. Šel si dalje za svojimi šepetom, sedaj stojiš nad nami, visok, zamisljen in miren. Svoje notranjost si razgallil pred nami. Srečala sva se, trčila sredi vselega valčka in pospravil si me z nalo domaćo: "Na planjcah!" Bogati in nešni so bili glasovi, obogatil si jih sam. Mnogo si

Agitirajte za Prosveto!

SEST DNI PREKO OCEANA
Halkrajta in najboljši sredstvo pot na parizsko in francoske turistične kraje.
PARIS, 18. julija - 16. avg.
(7 P. M.) (A. M.)
FRANCE, 25. julija - 20. avg.
(7 P. M.) (A. M.)
Ille de Franco, 1. avg. - 27. avg.
(1 P. M.) (Noon)
Halkrajta pot po avtomobilu. Vselej je v posebni kabini s vsemi modernimi udobnostmi. Pijete in stvarna francoska kuhinja. Izredno nizke cene.
Vprašajte kateregakoli pooblaščenega agenta ali
FRENCH LINE
313 N. Michigan Ave. Chicago, Ill.

NAZNANILO.
Društvenim tajnikom in tajnicam se tem potom naznanja, da morajo naznaniti vse spremembe naslovov članov in članic, naslove novih članov, ter imena in naslove odstopnih, črtnih in izobčenih članov naznaniti upravnistvu Prosveta, da se lahko točno vredi imenih za pošiljanje lista Prosveta. Imena in naslove, katere pošljeje glavniemu tajniku ostanejo tam v arhivu in jih upravnistvo ne dobi. Torej je zelo važno, da vselej pošljete na nalašč zate pripraviljenih listinah vse nastave upravnistvu Prosveta posebej. Pri vsaki spremembi naslova naj se vselej omeni stari in novi naslov. Upravnistvo uljudno apelira, da društveni tajniki in tajnice to upoštevajo.—Philip Godina, upravitelj.

Naročnina za list Prosveta

Za Druž. države in Kanado \$6.00	
1 tednik in	4.80
2 tednika in	3.60
3 tedniki in	2.40
Za Ciccero in Chicago je.....\$7.50	
1 tednik in	6.30
2 tednika in	5.10
3 tedniki in	3.90
Tednik sam stane.....	\$1.20
Tednik v Evropo stane	1.70
Poštnina za tednik v Evropo ..	.50
Mladinski List stane.....	\$1.20
Ml. List v Evropo stane.....	1.50
Cena oglaševam po dogovoru.	
Filip Godina, upravitelj.	

NAROČNIKI POZORI!
Znamenje (June 30, 1930) pomeni, da vam je naročnina potekla ta dan. Ponovite jo pravočasno, da vam lista ne ustavi. Ako lista ne prejmete, je mogoče vstavljen, ker ni bil plačan. Ako je vaš list plačan in ga ne prejmete, je mogoče vstavljen valed napačnega naslova, pišite nam dopisnico in navedite stari in novi naslov.
Naši zastopniki so vsi društveni tajniki in drugi zastopniki, pri katerih lahko plačate na ročnino.
Naročnina za celo leto je \$6.00 in za pol leta pa \$3.00. Član SNPJ doplačajo \$4.80 za leto, za pol leta \$2.40.
Za mesto Chicago in Cicero za leto \$7.50, pol leta \$3.75, za član \$6.30.
Za Evropo stane za pol leta \$4.50, za vse leto pa \$9.00.
Tednik stane za Evropo \$1.70. Člani doplačajo samo 50c za poštnino.
Naročnino lahko tudi sami pošljete na naslov:
Mladinski List stane za celo leto \$1.20.
Upravnistvo "PROSVETA"
2657 S. Lawndale Ave., Chicago

KOLENDARČKI
Na rokah imamo še nekaj Kalendarčkov S.N.P.J. in stanje po 25c komad. Kdor želi imeti enega ali več, naj hitro pošlje naročila zanj. Imamo le še kakih 50 komadov, torej hitite. Naročila je poslati upravnistvu Prosvete, 2657 S. Lawndale Ave., Chicago, Ill.

NAROČITE SLIKE JOŽETA ZAVERTNIKA
Gl. upravni odbor je dal izdelati velike slike pokojnega brata Jožeta Zavertnika. Slike so lepo izdelane in primerno velike ter pripravne, da se jih obesi v društvenih dvoranah ali privatnih domih. Upravni odbor želi, da se kmalu priglasijo z naročili vsi tisti, ki se zanimajo in šele imeti slike. Cena posamezni sliki je \$2.50, to je na mehkem papirju in brez okvirja.
VINCENT CAINKAR, preds. SNPJ.

BRZA ZVEZA V EVROPO
preko Hamburga na naših modernih parnikih
HAMBURG DELTSCHELAND
ALBERT BALLIN NEW YORK
Redna tedenska odplutja. Zmerne cene. Dirkeina železniška zveza, z Jugoslavijo.
Redna odplutja tudi na naših znanih kabinskih parnikih
ST. LOUIS, MILWAUKEE in CLEVELAND
Za navodila vprašajte lokalnega agenta ali
HAMBURG-AMERICAN LINE
177 N. Michigan Avenue Chicago

Horis Rihteršič:
CEKIN
To je bilo takrat, ko sem imel sedem let in sem začel hoditi v šolo. Kakšen sem bil? Kakor vsi drugi otroci. Razposajen in srečen, če sem mogel uiti z doma in se klatiti po gošči. Popoldne so mi zmeraj ukazali, naj se grem na vrt učiti — ko so čez pol ure prišli pogledat, kaj delam, so našli pod orehom razmetane šolske knjige in zvezke, mene pa nikjer.

Lepi so bili tisti časi, vendar mi je ostalo nanje kaj malo spominov. Najbolj živ med njimi je še spomin na staro Korenovko.

Stara Korenovka — imela je majhno bajto gori na rebri ob gozdu, kamor amo hodili lešniče brat. Stara je bila kakor zemlja in komaj je še hodila. Navadno je sedela na solnce pred hišo in brlela v svoj stari molitvenik, ki je imel tako velike črke, kakor so bile naše v abecedniku. Časih ji je med štanjem zlezla glava na prsa, molitvenik ji je zdrknil na tla in zasopala je.

Spominjam se še dobro, da je ob kuhinjskem oknu rasla stara hruška, ki nam je bila trn v oče. Stara revica! Kadar je zasopala, amo začeli tresti sladke medenke in si jih tlačili v zepe. Navadno se je kaj kmalu prebudila. Tedaj je vstala in začela mahati s palico, da bi nas prepodila. Videla nas sirota ni, ker so ji očala padla na tla, pobrali jih pa tako hitro tudi ni

mogla. Sprva amo se je bati in se razbežati, kadar amo videli, da se je prebudila, potem pa smo postali predrznjeji — še smejali amo se ji in se okrog nje ločili. Konec je bil smertaj ta, da amo odšli s polnimi šepi.

Nekega dne pa je eden izmed nas prišel v vestjo, da je stara Korenovka čarovnica. Bogye kje je pobral to novico? Takrat smo mu seveda sveto verjeli in stara Korenovka je imela pred nami nekaj časa mir. Začeli smo se je bati in se ji umikati. Če bi jo moral na poti v vas srečati, sem se ji ognil v velikem loku, da me še videti ni mogla.

Pravili so, da ima pod oknom čumnete zakopan lonec cekinov, ki ga čuva sam hudobec. Sosevod Janez je vedel celo to povedati, da ga je videl, kako je čepel na velikem kamnu in se s starko pogovarjal. Se v hosto se nismo več upali.

Počasi pa amo le dobili pogum in nekega dne smo se dogovorili, da zaklad izkopljemo. Janez je doma odnesel v Rimu blagoslovljeno svetinjo, da si jo obesi okrog vratu oni, ki bo kopal. Seveda smo se zakekli, da svojo ga naklepa nikomur ne izdamo.

Popoldne smo se zbrali v gozdu, da izberemo iz svoje srede nesrečnika, ki bo kopal. Žreb je padel name. Nekam tesno mi je bilo pri srcu, a moral sem iti v žerjavico po kostanj, da se ne bi pred tovariši osmešil.

Vedel smo, da starke že nekaj dni ni bilo na spregled. Janez je uganil, da je šla nabirat

čarobna zelišča in da se ne vrne, dokler jih ne bo dovolj imela. S te strani amo bili torej varni — preostajal je samo še hudobec. Sicer sem imel svetinjo za vratom, toda preveč ji nisem zaupal — kaj, če ni bila dovolj blagoslovljena?

Počasi sem se bližal hiši in vask moj korak je bil krajši. S seboj sem imel staro polmijeno rovnico, ki sem jo smaknil doma. Malo pred hišo sem se obrnil in že hotel zbežati, toda videl sem tovariše, ki so oprezovali za grmovjem, ali se bom upal ali ne.

Stal sem pod oknom, ki je bilo odprto. Da bi pogledal v starkino čumnato, na to še mišlil nisem. Gledal sem samo na kamen, ki je ležal pred menoj. Pod njim je bil skrit zaklad. Sklonil sem se in se vanj upri, da bi ga odvalil, toda roka mi je drhtela in kamen je bil težak, da ga še premakniti nisem mogel.

Z glavo sem treščil ob okno, da je steklo zašvenketalo. Tedaj sem obetel kakor vkopan. V čumnati se je nekaj zganilo in šibek glas je poklical: "Počakaj! Pridi noter!"

Srce mi je ušlo v hlače. Hotel sem pobegniti, toda noge me niso nosile nosile. Nasloniti sem se moral na zid in v prsih mi je divje razbijalo. Kdo je v čumnati? Segel sem za srajco in krčevito stisnil svetinjo v pest; reši me, zdaj te potrebujem! Tedaj pa se je prikazala pri oknu siva glava stare Korenovke.

Tiskarna S. N. P. J.

SPREJEMA VSA

V TISKARSKO OBRT SPADAJOČA DELA

Tiska vabila za veselice in shode, vizitnice, časnike, knjige, kalendarje, letake itd. v slovenskem, hrvatskem, slovaškem, češkem, nemškem, angleškem jeziku in drugih

VODSTVO TISKARNE APELIRA NA ČLANSTVO S.N.P.J., DA TISKOVINE NAROČA V SVOJI TISKARNI

Vsa pojasnila daje vodstvo tiskarna. Cene smarna, unijsko delo prve vrste.

Pišite po informacije na naslov:

S. N. P. J. PRINTERY

2657-59 So. Lawndale Avenue
CHICAGO, ILL.

TAM SE DOBE NA ŽELJO TUDI VSA UST MENA POJASNILA